

16 LISTOPADA 2021

**GEOPOLITYKA COVID-19. PERSPEKTYWY POLSKO-FRANCUSKIE
STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ**

(według porządku alfabetycznego)

1. Aneta Afelt

Pandemia Covid-19: od geografii do ekologii

Wirus SARS-CoV-2 jest trzecim wykrytym ludzkim koronawirusem w XXI wieku. Od pierwszych przypadków nietypowych ciężkich chorób układu oddechowego w Wuhan w Chinach (koniec 2019 r.) do zidentyfikowania wirusa minęło zaledwie kilka tygodni i tylko 6 miesięcy zajęło dostarczenie wirusa do wszystkich krajów na całym świecie. To pierwszy przypadek, w którym globalna społeczność ma do czynienia z tak szybkim rozprzestrzenianiem się nowego patogenu. W tej sytuacji trzeba zadać szereg pytań, przede wszystkim geograficznych, ale... prowadzących do ekologii. Jakie procesy i mechanizmy na styku natury i działalności człowieka odpowiadają za pojawienie się nowego koronawirusa? Jak to możliwe, że wirus tak szybko rozprzestrzenił się wśród ludzi? Czy ekspansja wirusa ogranicza się tylko do populacji ludzkiej? W jaki sposób warunki antropocenu sprzyjają patogenom takim jak SARS-CoV-2? Z naukowego punktu widzenia pojawienie się nowego koronawirusa nie było zaskakujące. Ostatnie dekady antropogenicznej presji na dziką przyrodę doprowadziły do masowej konwersji rodzimych nisz ekologicznych w nisze społeczno-ekosystemowe, w których wymagania w zakresie środków do życia są czynnikiem kontrolującym zasoby niszy. Redystrybucja żywności, towarów i usług na dużą skalę prowadzi do globalnego skrócenia odległości geograficznych. Gęste globalne, regionalne i lokalne wzajemne powiązania, przy eliminowaniu wspólnych barier ekologicznych, znacznie zwiększają ryzyko globalnej pandemii. Pandemia SARS-CoV-2 doskonale ujawnia te mechanizmy. Istnieje jednak również skrócenie odległości geograficznej, co może prowadzić do globalnych zaburzeń ekologicznych.

2. Lise Bourdeau-Lapage

Wpływ „wielkiej” kwarantanny na życie codzienne i samopoczucie Francuzów

Kryzys sanitarny związany z Covid-19 doprowadził do wprowadzenia przez francuski rząd narodowej kwarantanny między wtorkiem 14 marca w południe a poniedziałkiem 11 maja 2020 r. Jak wiadomo, skutki odosobnienia są różne dla każdego człowieka. Na poziomie zbiorowym, przy ograniczonej możliwości spotkań między jednostkami, odosobnienie prowadzi do ograniczenia życia społecznego i do poszukiwania nowych metod artykulacji społecznej. Na poziomie indywidualnym może prowadzić do izolacji społecznej niektórych osób i mieć negatywny wpływ na ich stan psychiczny, fizyczny, ale także poznawczy. Podczas narodowej kwarantanny we Francji przeprowadzono badania wśród francuskiego społeczeństwa. Przebadano próbę 10 976 obywateli, reprezentatywną pod względem wieku, płci, wykształcenia i miejsca zamieszkania dla dorosłej francuskiej populacji zamieszkującej miasta. W swoim wystąpieniu autorka omówi główne zmiany, jakie zaszły w codziennym życiu Francuzów oraz wpływ, jaki ten okres wywarł na ich samopoczucie, poczucie izolacji społecznej i zdrowie. Najpierw zostanie przedstawiona metodologia badania oraz dobór próby badawczej. Następnie zostaną pokazane zmiany w środowisku, tempie życia, stanie zdrowia i samopoczuciu, do jakich doszło w wyniku kwarantanny.

3. Robert Boyer

Covid-19 w Ameryce - analizator czy akcelerator wydarzeń?

Doświadczenia poszczególnych państw w ramach przeprowadzonego projektu „Covidam” wykazały różnorodność sytuacji krajowych związanych z pandemią. Sytuacja państw Ameryki Północnej i Południowej charakteryzuje się różnym rodzajem zastosowanej strategii publicznej, stratami ekonomicznymi i poziomem umiarkowania podczas kolejnych fal (w okresie od marca 2020 r. do kwietnia 2021 r.). Zastosowane ramy analityczne, rozszerzone także na Azję i Europę, wykazały następujące wspólne cechy dla całego obszaru badawczego: brak przygotowania i liczne opóźnienia w podejmowaniu działań, brak pogodzenia zdrowia publicznego, gospodarki i wolności publicznej. Zbadano następujące zjawiska: wprowadzane i znoszone kwarantanny narodowe, dramatyczne konsekwencje negocjowania pandemii, trudne pogodzenie sytuacji krajowej i międzynarodowej, niedoinwestowanie w sektorze zdrowia i profilaktyki, pojawienie się szczepionki. W efekcie przeprowadzonych badań ujawniła się bardzo wyraźnie specyfika sytuacji Ameryki Łacińskiej: nielegalne zatrudnienie utrudniało kontrolowanie rozprzestrzeniania się wirusa; silne nierówności społeczne ujawniły niekontrolowaną śmiertelność; dług publiczny ograniczył wsparcie dla gospodarek; załamanie globalnego popytu na zasoby naturalne podkreśliło strukturalną zależność gospodarek. Dodatkowo nałożył się na to problem geopolityki szczepionek. Badania wykazały również coraz bardziej widoczną dysproporcję między państwami tego regionu a Stanami Zjednoczonymi.

4. Patrick Castel

Centralizacja i błędne koło biurokratyczne: zarządzanie kryzysem przez Francję

W referacie przedstawione zostaną wyniki i analizy, opracowane w ramach projektu badawczego, który miał na celu zidentyfikowanie i określenie najważniejszych cech charakteryzujących funkcjonowanie Francji podczas pandemii Covid-19. W eseju opublikowanym jesienią 2020 r. pt. „Covid-19: kryzys organizacyjny” (Presses de Sciences Po), Henri Bergeron, Olivier Borraz, François Dedieu i Patrick Castel postawili hipotezy badawcze w celu wyjaśnienia zarządzania pierwszą falą pandemii. Próbowano znaleźć odpowiedź na następujące pytania: Dlaczego Francja tak późno uruchomiła system zarządzania kryzysowego? Dlaczego stworzono nowe organizacje zarządzania kryzysowego obok już istniejących? Na wiosnę 2020 r. Francja podjęła decyzję, jak przeciwdziałać nowym falom pandemii. Nadal najważniejsze były biomedyczne i instytucjonalne (szpitale) ramy kryzysu, zgodnie z którymi konieczne było skoncentrowanie środków w celu ograniczenia najbardziej poważnych zachorowań i obłożenia szpitali. Jednakże ramy te były coraz częściej eliminowane na korzyść ogólnych ram gospodarczych i zdrowia psychicznego. Ponadto Francja przeszła wiosną od zarządzania skoncentrowanego wokół Zarządu i Rady Naukowej do bardziej zdecentralizowanego zarządzania skupiającego wiele wcześniej istniejących i nowo powstałych organizacji. Paradoksalnie fragmentaryzacja ta wydawała się wzmacniać hipercentralizację i hiperpersonifikację w procesie podejmowania decyzji.

5. Emmanuel Didier

Quantodemia - epidemia cyfr

Od początku 2020 r. epidemia liczb towarzyszy pandemii Covid: liczba zgonów, wskaźnik zaszczepionych osób, liczba pozytywnych testów, itp. Liczby zostały wykorzystane do zarządzania pandemią, nawet jeśli nie zawsze wszystkie cele zostały osiągnięte. Jednakże liczby związane z pandemią pomogły również wzbudzić emocje, takie jak strach, złość, nadzieja i entuzjazm. W swoim wystąpieniu autor nawiąże do ostatnich dwóch lat powstawania liczb i związanych z tym emocji.

6. Magdalena El Ghamari

Między populizmem a radykalizacją: Migranci. Analiza dyskursu medialnego na temat migrantów w Polsce.

W Polsce sytuacja w zakresie migracji jest zupełnie inna niż w innych krajach UE – nadal należy ona do krajów emigracyjnych, a nie imigracyjnych, choć imigracja do Polski stała się w ostatnich latach znacznie bardziej dynamiczna. Wyniki badań przedstawione przez prelegentkę koncentrują się na zagadnieniach radykalizacji, w których dominuje istotny czynnik populistyczny, który można odnaleźć poprzez prowadzoną analizę dyskursu medialnego w Polsce.

7. Romain Lecler

Wirus współczesnej globalizacji. Co mówi nam pandemia Covid-19 na temat mobilności międzypaństwowej

Pandemia Covid-19 została zestawiona z innymi wcześniejszymi pandemiemi, niemniej, rozprzestrzenianie się Covid-19 na arenie międzynarodowej było wyjątkowo szybkie. Jest to wirus współczesnej globalizacji, który stanowi część nowego globalnego porządku „zmniejszającego się świata”. Wirus dotyczy terytorium, przerwał lub zatrzymywał zglobalizowane łańcuchy produkcyjne, a zarządzanie kryzysem zdrowotnym odbywało się równoległe na skalę globalną na całym świecie. Na podstawie około 80 „raportów” publikowanych codziennie przez WHO od początku stycznia do połowy kwietnia obserwowaliśmy chronologię międzynarodowego rozprzestrzeniania się wirusa w 206 krajach. Następnie zbudowano bazę danych wszystkich „pacjentów zero” na całym świecie. Analiza tych danych ukazała wielość form mobilności transnarodowej we współczesnej globalizacji. Ukazała także całą serię „małych mobilności”, które pozostają niewidoczne w dyskusjach na temat globalizacji, ponieważ w powszechnym dyskursie skupiamy się głównie na wymianie gospodarczej, kulturalnej i dyplomatycznej między „dużymi krajami” oraz na migracji z krajów biednych do bogatych.

8. Wojciech Paczos

Światowa gospodarka po Covid-19

Prelegent przedstawi „Czteroetapowy plan ratowania gospodarki”, który opracował wraz z dr Pawłem Bukowskim (LSE) na początku pandemii. Korzystając z czterech etapów zawartych w tytule omówi najnowsze trendy, perspektywy i wyzwania dla gospodarki europejskiej i światowej. Zdaniem prelegenta ożywienie gospodarcze wygląda optymistycznie, ale jest bardzo niepewne. Główne zagrożenia to pojawienie się nowych wariantów koronawirusa, wzrost inflacji oraz poziom długu publicznego. Nowe badania pokazują, że na dłuższą metę istnieją poważne wyzwania związane z „efektami bliźni”, głównie poprzez utraconą edukację.

9. Florent Parmentier

Geopolityka szczepień

Kryzys zdrowotny Covid objawił się dość szybko jako kryzys geopolityczny. Obecnie możemy mówić o „geopolityzacji” tego kryzysu. Oznacza to „dyskursywną konstrukcję problemu lub polityki w jeden geopolityczny problem” (David Cadier). Obecny kryzys związany z pandemią analizować można przez pryzmat kilku narracji: rywalizacji chińsko-amerykańskiej, działania rosyjskiej i chińskiej dyplomacji, zwłaszcza wobec Europejczyków. Rosyjska dyplomacja ukazała światu swoje zdolności technologiczne, tworząc pierwszą szczepionkę, Sputnik V. Chiny również podkreśliły swoją pozycję w hierarchii międzynarodowej produkując swoją szczepionkę, podobnie jak Stany Zjednoczone i Wielka Brytania.

Niektóre kraje, zwłaszcza Serbia, były w stanie zmaksymalizować swoje znaczenie geopolityczne poprzez bardzo szybkie zamawianie szczepionek. W tym kontekście Europejczycy, za pośrednictwem Wysokiego Przedstawiciela, Komisji i Rady, przyjęli postawę reaktywną, uznając powolność UE w początkowej fazie powstawania i zamawiania szczepionek. Należy przy tym zauważyć, że ocena postępowania zmieniła się w czasie kryzysu. Przed szczepionkami, głównym problemem było podjęcie działań mających na celu zapobieganie masowemu zakażeniu populacji. Nowa faza rozpoczęła się, gdy proces szczepień stał się wskaźnikiem sukcesu w rywalizacji między państwami. Wdrożono Europejską Strategię Szczepień (czerwiec 2020), kładąc nacisk na zapewnienie skuteczności szczepionek i ich sprawiedliwą dystrybucję w przystępnej cenie. W referacie przedstawiona zostanie analiza geopolityzacji szczepionek oraz postępującej de-geopolityzacji, która sprawia, że potęga europejska dziś jawi się w innym świetle. Zaskoczeni własną odwagą, Europejczycy chcą teraz stanąć na czele globalnej kampanii szczepień, będącej przykładem tego, co Elie Cohen i Richard Robert nazywają „walcem na trzy takty” Europejczyków.

10. Anna Pacześniak

Skutki pandemii Covid-19 dla partii politycznych i systemu partyjnego w Polsce

Łatwo ulec wrażeniu, że następujące po sobie zjawiska są połączone związkiem przyczynowo-skutkowym. Toteż wszystko, co wydarzyło się w partiach politycznych i systemach partyjnych w ostatnich miesiącach, moglibyśmy łatwo postrzegać jako efekt pandemii. Wiemy jednak, że sprawy nie są takie proste. Niniejszy referat ma na celu próbę odpowiedzi na trzy pytania badawcze:

1. Czy sformułowane na początku pandemii Covid-19 oczekiwania, że po niej już nic nie będzie takie samo, były uzasadnione w odniesieniu do polskiej sceny politycznej?
2. Czy pandemia zmieniła sposób postrzegania aktorów politycznych przez wyborców?
3. Czy w wyniku pandemii obserwujemy w polskich partiach politycznych zmniejszenie inkluzywności procesu decyzyjnego, czy raczej uciekanie się do bardziej plebiscytowego podejmowania decyzji?

11. Łukasz Zamęcki

De-demokratyzacja Polski w czasie pandemii Covid-19

Wraz z wybuchem pandemii Covid-19 ośrodki badawcze monitorujące jakość demokratycznego zarządzania na świecie szczególną uwagę zwróciły na działania rządów podczas pandemii. Ta szczególna uwaga wynikała z faktu, że większość rządów przyjęła pewne ograniczenia swobód obywatelskich, mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa. Na szczęście badania pokazują, że wiele z tych obaw się nie spełniło. W Polsce pojawiły się jednak wątpliwości dotyczące zarządzania kryzysowego. Czy pandemia Covid-19 w Polsce przyczyniła się do dalszego demokratycznego odstępstwa obserwowanego już przed wybuchem pandemii? Może zatrzymał on tę tendencję? Czy pandemia pozwoliła rządowi ingerować w inne obszary sfery publicznej? Badania przeprowadzone przez prelegenta podczas pandemii w Polsce, oparte na analizie aktów prawnych, desk-research i wywiadach z prawnikami, wskazują, że pandemia nie była ani inicjatorem de-demokratyzacji, ani też jego bezpośrednim katalizatorem, ale doprowadziła do de-demokratyzacji w nowych obszarach.